

**UCHWAŁA NR LI/445/23
RADY POWIATU STRZELECKIEGO**

z dnia 29 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania za lata 2021-2022 z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Strzeleckiego na lata 2019-2022”

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) Rada Powiatu Strzeleckiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie za lata 2021-2022 z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Strzeleckiego na lata 2019-2022”, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Strzeleckiego

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stefan Szłapa

Sprawozdanie
za lata 2021- 2022 z realizacji
**„Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Strzeleckiego
na lata 2019- 2022”**

Wstęp

Rada Powiatu Strzeleckiego w dniu 19 grudnia 2018 roku przyjęła Uchwałą Nr III/42/18 „Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Strzeleckiego na lata 2019 -2022”. Dokument został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego w dniu 4 stycznia 2019 roku (Dz. Urz. Woj. Op. z 2019 poz. 31). Podstawą sporządzenia Programu była ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840), która zobowiązała samorzady wojewódzkie, powiatowe i gminne do opracowania takiego programu (art. 87 ust. 1 ww. ustawy). Według jej zapisów celem programu jest:

- 1) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 3) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 4) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 5) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 6) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Na mocy art. 87 ust. 5 w/w ustawy Zarząd Powiatu Strzeleckiego jest zobowiązany do sporządzania co 2 lata sprawozdania z realizacji programu opieki nad zabytkami, które następnie przedstawia Radzie Powiatu Strzeleckiego.

W niniejszym sprawozdaniu ujęto najistotniejsze działania zrealizowane na terenie Powiatu Strzeleckiego, podjęte w celu ochrony dziedzictwa kulturowego. Przedstawiono informacje o wysokości udzielonych dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru prowadzonego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto dokument zawiera informacje na temat społecznego opiekuna zabytków oraz działań podejmowanych przez samorzady w zakresie ochrony zabytków.

1. Dotacje z budżetu Powiatu Strzeleckiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

Powiat Strzelecki przyznaje dotacje na zabytki na podstawie Uchwały Nr XXXII/298/21 Rady Powiatu Strzeleckiego z dnia 28 lipca 2021 roku w sprawie: zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

Rok 2021

Zgodnie z Uchwałą Nr XXX/285/21 Rady Powiatu Strzeleckiego z dnia 26 maja 2021 roku w sprawie: udzielenia dotacji z budżetu Powiatu Strzeleckiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków:

1. Rzymskokatolickiej Parafii pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Kluczach na dofinansowanie zadania: „Konserwacja ołtarza bocznego z obrazem „Chrzest w Jordanie” w kościele filialnym w Olszowej parafii Klucz” w wysokości 15.000,00 zł.
2. Rzymskokatolickiej Parafii Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Centawie na dofinansowanie zadania: „Prace konserwatorskie polichromii drewnianego stropu (podniebia) chóru muzycznego w kościele parafialnym Narodzenia NMP w Centawie” w wysokości 10.000,00 zł.

3. Rzymsko-katolickiej Parafii Św. Katarzyny Aleksandryjskiej na dofinansowanie zadania „Prace konserwatorskie renowacji zabytkowych organów Schlag&Söhne w kościele pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Grodzisku- etap II” w wysokości 15.000,00 zł.

2) Kontuar

Klawiatury manualowe wymagały wymiany filcowania, wyklejenia kaszmirem, renowacji tonów diatonicznych.

Wnętrze - urządzenia pneumatyki wymagały znacznych napraw, duże rozszczelnności i wypracowanie materiału. Wygląd zewnętrzny wymagał renowacji.

Renowacja szafki kontuaru.

Renowacja manubrii.

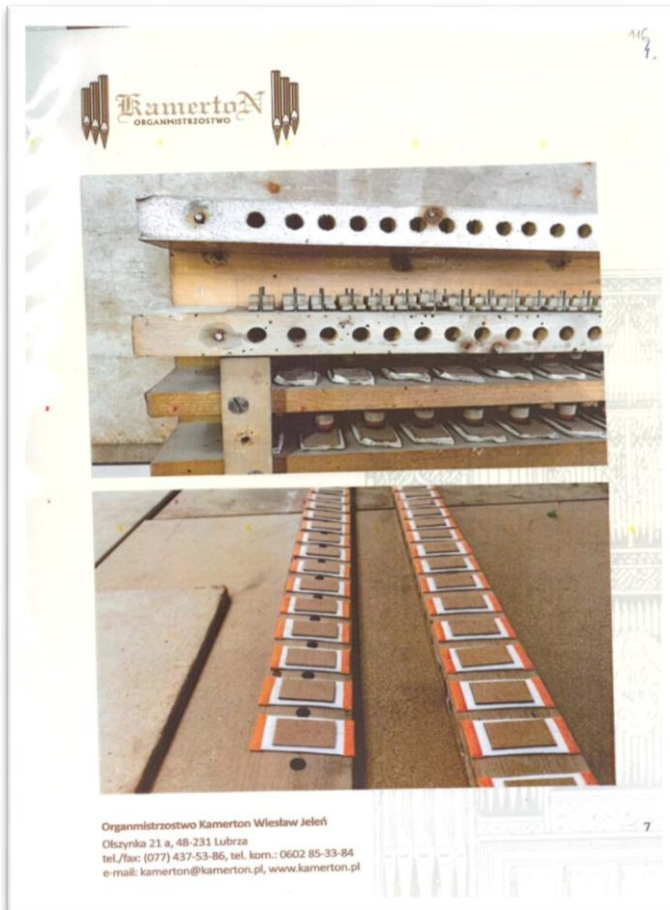
Klawiatura pedału wymagała rekonstrukcji.

Wykonanie i montaż nowej ławeczki organistowskiej.

Przepracowanie - *modernizacja instalacji elektrycznej.*

Montaż nowego estetycznego włącznika pracy dmuchawy.

Łączna kwota przyznanych dotacji w 2021 roku wyniosła: 40.000,00 zł. Ze względu na nieotrzymanie pomocy od Marszałka Województwa, a także zwiększenie kosztów renowacji Rzymskokatolicka Parafia św. Elżbiety Węgierskiej w Kluczu nie była w stanie sfinansować konserwacji ołtarza w Olszowej i zwróciła dotację.

Rok 2022

Zgodnie z Uchwałą Nr XLII/379/22 Rady Powiatu Strzeleckiego z dnia 29 czerwca 2022 roku w sprawie: udzielenia dotacji z budżetu Powiatu Strzeleckiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków udzielono dotacji:

1. Rzymskokatolickiej Parafii pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Kluczach na dofinansowanie zadania: „Konserwacja ołtarza bocznego z obrazem „Chrzest w Jordanie” w kościele filialnym w Olszowej parafii Klucz” w wysokości 20.000,00 zł.

Fot. 2. Ołtarz przed konserwacją.

Fot. 1. Ołtarz przed konserwacją.

17

Fot. 19. Ołtarz w po przeprowadzeniu prac konserwatorskich i restauratorskich.

2. Panu Fryderykowi Tanwic reprezentowanemu przez pełnomocnika Panią Bożeną Tanwic na dofinansowanie zadania "Remont pokrycia dachowego domu mieszkalnego w Leśnicy z I połowy XIX wieku" w wysokości 20.000,00 zł.

Łączna kwota przyznanych dotacji w 2022 roku wyniosła: 40.000,00 zł. Pan Fryderyk Tanwic z powodu zbyt wysokiego wzrostu kosztów na remont pokrycia dachowego zrezygnował z przyznanej dotacji.

2. Remonty i utrzymanie budynków zabytkowych, których właścicielem jest Powiat Strzelecki

W zakresie prac budowlanych w 2021 roku zakończono termomodernizację budynku filii DPS Strzelce Opolskie w Szymiszowie wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, w ramach której zostały ocieplone ściany zewnętrzne piwnic poniżej gruntu oraz strop pod nieogrzewanym poddaszem, wymieniono stolarkę okienną i drzwiową oraz instalację centralnego ogrzewania wraz z grzejnikami. Zlikwidowano 3 kotły węglowe, które zastąpione zostały gruntowymi pompami ciepła (90 odwiertów po 100 m każdy). Wraz z nowo zainstalowanymi kolektorami słonecznymi, ogrzewać będą wodę użytkową. Oświetlenie w budynku DPS wymienione zostało na energooszczędne oświetlenie LED.

Całkowita wartość projektu wyniosła **9.619.910,00** zł, z czego 4.532.522,00 zł stanowiło dofinansowanie z Unii Europejskiej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a wkład własny powiatu wynosił 5.087.388,00 zł.

3. Działania podjęte przez gminy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w latach 2021 -2022

Gmina Izbicko

Gmina Izbicko w 2021 roku otrzymała decyzję w sprawie wpisania do rejestru zabytków pomnika „Zabytkowa mogiła powstańcza, poległych Powstańców Śląskich i Batalionu Pszczyńskiego w miejscowości Siedlec”. W roku 2022 wykonała prace konserwatorskie dot. obiektu usytuowanego przy ul. Powstańców Śl. 36A w Izbicku - Kamienny Pomnik „Trójca Święta” oraz Kaplicy w miejscowości Siedlec przy ulicy Wiejskiej 20.

Gmina Jemielnica

Gmina Jemielnica w 2021 roku dofinansowała remont „Prace konserwatorskie polichromii drewnianego stropu (podniebia) chóru muzycznego w kościele parafialnym pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Centawie” w Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Centawie. Wartość zadania: 53.660,00 zł Dotacja Gminy: 20.000,00 zł,

Gmina Kolonowskie

Gmina Kolonowskie w 2021 roku przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta i Gminy Kolonowskie na lata 2021-2024 oraz opracowała nowe karty adresowe gminnej ewidencji zabytków Miasta i Gminy Kolonowskie.

Gmina Leśnica

W latach 2021-2022 przeprowadzono następujące działania w zakresie ochrony zabytków.

1. Roboty budowlane polegające na remoncie budynków zlokalizowanych przy ul. Kościelnej 1 i 3 w Leśnicy, usytuowanych na działkach budowlanych nr 1944, 1945,1948 obręb Leśnica w następującym zakresie:
 - a) odtworzenie elementów wykończeniowych elewacji frontowej,

- b) wzmocnienie konstrukcji więźby dachowej wraz z jej dociepleniem,
- c) wymiana pokrycia dachu, obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych,
- d) remont kominków ponad dachem z cegły klinkierowej,
- e) odtworzenie tynków zewnętrznych, boniowanie przyziemia oraz cokołu wraz z malowaniem elewacji,
- f) Wymiana części stolarki otworowej, parapetów zewnętrznych.

Budynki zlokalizowane są w granicach zabytkowego osiedla wpisanego do rejestru zabytków województwa opolskiego.

2. Prace konserwatorskie w zakresie konserwacji technicznej i estetycznej przy rzeźbie Świętego Jana Nepomucena, usytuowanej na Placu Narutowicza w Leśnicy, działka ewidencyjna nr 1907: Figura z 2 poł XVIII w., wykonana z kamienia/piaskowiec, autorstwa J.M. Osterreich. Pełnoplastyczna rzeźba na niskiej podstawie z inskrypcją („E.S.C.I.A.”) oraz czworobocznym postumencie; postać stojąca, w zgiętych rękach podtrzymująca krucyfik i palmę męczeńską, ukazana w stroju liturgicznym; wokół szyi stójka z kołnierzykiem; na ramionach narzucona peleryna; na głowie biret; wokół aureola z gwiazdkami. Figura objęta formą ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków ruchomych województwa opolskiego.

3. Roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru (pomnik historii) w miejscowości Góra Św. Anny, polegające na modernizacji drogi gminnej nr 105838 O, ul. Jana Pawła II i nr 105839 O ul. Kalwaryjska. dz. ewid. Nr 180/2, 184/2, 163/3, 39/2 jednostka Leśnica, obręb Góra Św. Anny w rejonie kościoła pw. Św. Anny w zakresie:

- a) wykonania nowej nawierzchni drogi z betonu asfaltowego,
- b) przebudowy konstrukcji raz skrzyżowań w zakresie nawierzchni oraz geometrii łuków.

Gmina Strzelce Opolskie

Z uwagi na dużą ilość prac przeprowadzonych przez Gminę Strzelce Opolskie poniżej w formie tabelarycznej ujęto:

1. Prace konserwatorskie i remontowe w obiektach zabytkowych w Gminie Strzelce Opolskie w latach 2021-2022 na łączną kwotę 12.649.837,00 zł

L.P.	OBIEKTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY		
	OBIEKT/LOKALIZACJA/RODZAJ PRAC	NR KARTY GEZ	KWOTA W ZŁ
2021 r.			
1.	Ratusz; Plac Myśliwca 1, Strzelce Opolskie: – bieżąca konserwacja, – awarie i remonty pomieszczeń, – system p. poż, alarmowy i przeglądy techniczne.	308/1320	7.553,00 53.034,00 9.580,00
2.	Fontanna „Pomnik Myśliwca”; Plac Myśliwca, Strzelce Opolskie: – bieżące konserwacje i remont.	326/1320	2.334,00
3.	Budynek (była szkoła), ul. Marka Prawego 21, Strzelce Op.: Przebudowa obiektu byłej szkoły: - bieżąca konserwacja - awarie i remonty pomieszczeń, - systemy p.poż, alarmowy i przeglądy techniczne.	105/1320	2.240,00 4.606,00 3.855,00
4.	Rewitalizacja miasta Strzelce Opolskie, Plac Żeromskiego: - nadzór inwestorski nad robotami budowlanymi.	UKŁAD URBANISTY -CZNY STARE MIASTO	4.793.695,40 18.150,00
5.	Rewitalizacja miasta Strzelce Opolskie, ul Zamkowa 6 i 8: - remont i adaptacja budynków na potrzeby miejsca wielofunkcyjnego.	UKŁAD URANISTY- CZNY STARE MIASTO	23.254,38
6.	Kościół parafialny pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. Główna 28a, Grodzisko: - wykonanie prac konserwatorskich przy renowacji zabytkowych organów.	383/1320	30.000,00 (dotacja celowa gminy)
7.	Budynek świetlicy (szkoła), ul Wolności 28, Roźniatów: - modernizacja części pomieszczeń.	135/1320	9.824,00
8.	Remont kapliczki przydrożnej, ul Wiejska, Warmątowice.	101/1320	2.500,00
9.	Kapliczka, ul. Ujazdowska 27, Strzelce Opolskie: - malowanie ścian wewnętrznych.	233/1320	1.300,00
10.	Izba Tradycji Lotniczych, Ligota Dolna: - remont ścian wewnętrznych.		6.000,00 (w tym z Marszałkowskiej Inicjatywy Sołeckiej: 4.500,00)
11.	Szkoła, ul. Szkolna 3, Rozmierka: - wymiana częściowa rynny od strony nowego wejścia do przedszkola w budynku ZPO Rozmierka - wykonanie instalacji odgromowej, wymiany uziomu, remont oświetlenia zewnętrznego na elewacji i przy zejściu	272/1320	12.000,00 20.295,00

	do piwnicy, - przebudowa i zmiana sposobu użytkowania części pomieszczeń w budynku Zespołu Placówek Oświatowych w Rozmierce.		949.873,00
12.	Szkoła, ul. 1 Maja 26, Strzelce Opolskie: - budowa instalacji gazowej i dostosowanie istniejącej kotłowni i instalacji c.o. do potrzeb opalania gazem budynku Publicznego Przedszkola nr 4 w Strzelcach Opolskich i wykonanie dokumentacji.	54/1320	19.680,00
13.	Budynek mieszkalno-usługowy, ul. Dąbrowskiego 14, Strzelce Opolskie: - wzmocnienie stropu poddasza nieużytkowego.	13/1320	60.366,40
14.	Budynek mieszkalno-usługowy, ul. Strzelecka 6, Płużnica Wielka: - wymiana pokrycia dachu, - inspektor nadzoru inwestorskiego.	205/1320	133.800,50 3.075,00
15.	Budynek mieszkalno-usługowy, Strzelce Opolskie, Plac Targowy 1 ul. Krakowska 39: - wzmocnienie konstrukcji stropu nieużytkowego.	124/1320	8.640,00
16.	Zespół kąpieliska miejskiego: ul. Opolska, Strzelce Opolskie: - remont niecek basenowych - przegląd instalacji elektrycznej i ochrony p.poż.	18/1320 19/1320	49.815,00 1.016,96
17.	Mogiła lotników polskich na cmentarzu, ul. Gogolińska, Strzelce Opolskie: - bieżące konserwacje i remonty.	319/1320	1.000,00
18.	Mogiła zbiorowa Powstańców Śląskich na cmentarzu w Kalinów: - bieżące konserwacje i remonty.	67/1320	12.460,00
19.	Mogiła zbiorowa Powstańców Śląskich na cmentarzu w Rozmierzy przy ul. Kościelnej: - bieżące konserwacje i remonty.	68/1320	1.000,00
20.	Mogiła Franciszka Waloszka (powstańca śląskiego) na cmentarzu w Szymiszowie przy ul. Kościelnej: - bieżące konserwacje i remonty.	69/1320	3.140,00
21.	Zabytkowy park w Strzelcach Opolskich: - bieżące utrzymanie.	314/1320	842.744,20
22.	Zabytkowy park w Błotnicy Strzeleckiej: - bieżące utrzymanie.	427/1320	7.373,96
23.	Zabytkowy park w Kalinowicach: - bieżące utrzymanie.	368/1320	7.353,73
RAZEM			7.101.559,53
2022			
1.	Ratusz; Plac Myśliwca 1, Strzelce Opolskie: - bieżąca konserwacja, - awarie i remonty pomieszczeń, - system p.poż., alarmowy i przeglądy techniczne, - prace konserwatorskie zabytków ruchomych - odnowienie dwóch zabytkowych szaf.	308/1320	5.919,00 22.172,00 16.965,00 7.800,00

2.	Fontanna z pomnikiem Myśliwca; Plac Myśliwca, Strzelce Opolskie: - bieżące konserwacje i remonty.	326/1320	12.493,00
3.	Budynek (była szkoła), ul. Marka Prawego 21, Strzelce Opolskie: Przebudowa obiektu byłej szkoły: - bieżąca konserwacja, - awarie i remonty pomieszczeń, - systemy p.poż, alarmowe i przeglądy techniczne.	105/1320	21.218,00 19.263,00 7.975,00
4.	Rewitalizacja miasta Strzelce Opolskie, ul Zamkowa 6 i 8: - remont i adaptacja budynków na potrzeby miejsca wielofunkcyjnego, - nadzór inwestorski nad robotami budowlanymi.	UKŁAD URBANISTY -CZNY STARE MIASTO	2.790.000,00 17.800,00
5.	Brama do zespołu zamkowego, ul Zamkowa, Strzelce Opolskie (ochrona dziedzictwa kulturowego w Gminie Strzelce Opolskie) - remont zabytkowej bramy zamkowej, - nadzór inwestorski nad robotami budowlanymi.	313/1320	239.000,00 2.337,00
6.	Szkoła, ul. Strzelecka 1, Dziewkowice: - rozstrzygnięcie przetargu „Rewaloryzacja budynku w zespole szkoły, ujętego w Gminnej Ewidencji Zabytków- poprawa efektywności energetycznej budynku oświatowego Zespołu Placówek Oświatowych w Dziewkowicach przy ul. Strzeleckiej 1” oraz podpisanie umowy z wykonawcą (prace rozpoczęły się w listopadzie 2022 r., ale płatność za to zadanie będzie 2023 r.)	423/1320	0,00
7.	Szkoła, ul Strzelecka 3, Dziewkowice: - wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej wymiany dachu, - remont toalet.	422/1320	15.990,00 3.629,00 (w tym z polisy ubezpieczeniowej 2.829,00)
8.	Szkoła, ul. 1 Maja 26, Strzelce Opolskie: - przyłączenie budynku do sieci gazowej wraz z wymianą kotła i wykonaniem instalacji gazowej, - remont instalacji elektrycznej.	54/1320	182.684,05 15.980,16
9.	Krzyż przydrożny, ul. Centawska, Warmątowice	117/1320	4.000,00
10.	Kapliczka: ul. Ujazdowska, Strzelce Opolskie: - zaprawa ubytków w zadaszeniu	233/1320	700,00
11.	Zespół kąpieliska miejskiego, ul Opolska, Strzelce Opolskie: - remont niecek basenowych, - przegląd instalacji elektrycznej i ochrony p.poż.	18/1320 19/1320	59.901,00 1.117,58
12.	Mogiła lotników polskich na cmentarzu , ul Gogolińska, Strzelce Opolskie: - bieżące konserwacje i remonty.	319/1320	1.100,00
13.	Mogiła zbiorowa powstańców śląskich na cmentarzu w Kalinowie:	67/1320	1.050,00

	- bieżące konserwacja i remonty.		
14.	Mogila Franciszka Waloszka (powstańca śląskiego) na cmentarzu w Szymiszowie przy ul. Kościelnej: - bieżąca konserwacja i remonty.	68/1320	21.000,00 (w tym z dotacji celowej: 20 000,00)
15.	Mogila zbiorowa Powstańców Śląskich na cmentarzu w Rozmierzy przy ul. Kościelnej: -bieżące konserwacje i remonty.	69/1320	18.000,00 (w tym z dotacji celowej:17.000,00)
16.	Dom, ul. Dąbrowskiego 16, Strzelce Opolskie: - sporządzenie programu robót budowlanych wymiany pokrycia dachu wraz z kosztorysem inwestorskim.	UKŁAD URBANISTY -CZNY STARE MIASTO	3.813,00
17.	Dom, ul. Powstańców Śl. 16, Strzelce Opolskie: - wzmocnienie stropu poddasza, - kierownik budowy.	37/1320	61.500,00 3.321,00
18.	Budynek , ul. Parkowa 2, Strzelce Opolskie: - remont budynku toalet publicznych, - sporządzenie kosztorysu i specyfikacji technicznej, - opłata za przyłącze do sieci elektrycznej.	UKŁAD URBANISTY -CZNY STARE MIASTO	293.621,91 3.500,00 154,93
19.	Oficyna w zespole zamkowym, ul Zamkowa 2, Strzelce Opolskie: - remont elewacji budynku.	312/1320	170.000,00
20.	Dom w zespole dawnych zakładów wapienniczych, ul. Marka Prawego 52, Strzelce Opolskie: - remont klatki schodowej.	260/1320	58.000,00
21.	Willa, ul. Józefa Piłsudskiego 26, Strzelce Opolskie: - remont pokrycia z papy dachu na łączniku oraz budynku tylnym.	57/1320	17.400,00
22.	Kamienica, ul. Rynek 24, Strzelce Opolskie: - rozbiórka budynku gospodarczego, - kierownik budowy/rozbiórki.	5/1320	5.608,80 600,00
23.	Dom, ul. Strzelecka 6, Płużnica Wielka - wykonanie projektu przebudowy budynku mieszkalno-usługowego wraz ze zmianą użytkowania poddasza na izbę pamięci.	205/1320	9.900,00
24.	Zabytkowy park w Strzelcach Opolskich: - bieżące utrzymanie, - przebudowa istniejącego placu zabaw w parku, ponadto: • kosztorys inwestorski, • uporządkowanie terenów wokół placu, • inspektor nadzoru inwestycyjnego, • kierownik budowy.	314/1320	847.916,79 461.020,00 850,00 5.811,75 3.690,00 1.845,00
25.	Zabytkowy park w Błotnicy Strzeleckiej: - bieżąca utrzymanie.	427/1320	22.802,00
26.	Zabytkowy park w Kalinowicach: - bieżąca utrzymanie.	368/1320	14.789,00
RAZEM			5.474.237,97

2. Prace konserwatorskie i remontowe na zabytkach ruchomych w Gminie Strzelce Opolskie w latach 2021 i 2022.

L.P.	OBIEKTY STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY		
	OBIEKT/LOKALIZACJA/RODZAJ PRAC	NR I DATA WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW	KWOTA W ZŁ
2022			
1.	Dystrybutor paliwa do pojazdów mechanicznych z silnikiem spalinowym, ul. Dworcowa7, Błotnica Strzelecka: - sporządzenie programu prac konserwatorskich wraz z kosztorysem inwestorskim dystrybutora paliw.	Ks.B.t.IV 289/14	4.489,50
RAZEM			4.489,50

3. Dotacje do prac konserwatorskich i remontowych w obiektach zabytkowych Gminy Strzelce Opolskie w latach 2021 i 2022.

L.P	NAZWA BENEFICJENTA	PRZEDMIOT DOTACJI	PODSTAWA PRAWNA UDZIELENIA DOTACJI	KWOTA W ZŁ
2021				
1.	Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Grodzisku	Wykonanie II etapu prac konserwatorskich przy renowacji zabytkowych organów	Uchwała Nr XXXVII/306/2021 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 16 czerwca 2021r. w sprawie udzielenia dotacji celowej Rzymskokatolicka Parafia p.w. pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Grodzisku	30 000,00
2022				
1.	Nie udzielono dotacji z powodu braku wniosków o dotacje.			0.00 zł

4. Inne działania Gminy Strzelce Opolskie

a) Muzeum Sztuki sakralnej, ul. Wiejska, Ligota Dolna:

- bieżące utrzymanie:
 - 2021 r. - 18.000,00 zł,
 - 2022 r. - 18.000,00 zł.
- dzierżawa ściany budynku pod billboard z reklamą turystyczną gminy:

- 2021 r. - 6.000,00 zł,
 - 2022 r. - 5.500,00 zł,
- b) Wydanie w 2021 r. dwujęzycznej (polskiej i niemieckiej) wersji książki „Park i Zamek w Strzelcach Opolskich” w nakładzie 500 sztuk- 11.550,00 zł;
- c) Mogiła Teofila Paździora (powstańca śląskiego) na cmentarzu w Strzelcach Opolskich, bieżąca konserwacja i remonty:
- 2021 r. - 0,00 zł
 - 2022 r. – 10.500,00 zł (w tym z dotacji celowej: 10.000,00 zł).

Gmina Ujazd

W latach 2021-2022 przeprowadzono następujące działania w zakresie ochrony zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Ujazd.

1. Udzielono dotacji Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Elżbiety Węgierskiej w Kluczu z przeznaczeniem na konserwację bocznego ołtarza w kościele p.w. Matki Boskiej Śnieżnej w Olszowej.
2. Zlecono kwerendę dostępnych materiałów archiwalnych w tym: dawnych map, ikonografii, zdjęć lotniczych, zdjęć LIDAR, map topograficznych, map geologicznych (2021 r.).
3. Przeprowadzono badania georadarowe w wybranych miejscach na terenie miasta Ujzd- cztery lokalizacje (2022 r.).
4. Przeprowadzono badania architektoniczne południowego i zachodniego skrzydła zamku w Ujeździe (2021 r.).
5. Przeprowadzono działania na rzecz pozyskania dotacji od Wojewody Opolskiego na remont grobów i cmentarzy wojennych na terenie Gminy Ujazd tj. remontu mogiły Powstańców Śląskich usytuowanej w lesie w miejscowości Klucz oraz remont mogiły Powstańców Śląskich usytuowanej na cmentarzu rzymskokatolickim w miejscowości Zimna Wódka. Dotacja została zwrócona ze względu na brak możliwości prowadzenia prac na terenie rezerwatu przyrody „Boże Oko” oraz przedłużające się procedury formalne (2022 r.).
6. Sporządzono Gminny Program Opieki nad Zabytkami i przedłożono do zaopiniowania przez OWKZ - w trakcie oczekiwania na opinie (2022).
7. Prowadzono działania na rzecz wpisania dywanów kwietnych na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

8. Prowadzono bieżące działania związane z porządkowaniem grobów wojennych.

Gmina Zawadzkie

Większa część obiektów zabytkowych, znajdujących się na terenie gminy Zawadzkie, stanowi własność osób fizycznych lub prawnych. Podmioty te we własnym zakresie podejmują działania zmierzające do zachowania walorów zabytkowych przedmiotowych obiektów. W latach 2021 i 2022 nie udzielano dotacji na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na terenie miasta i gminy Zawadzkie.

Na podstawie umowy zawartej z Muzeum Wsi Opolskiej Gmina Zawadzkie utrzymuje Zabytkową Chatę w Kielczy w zamian za korzystanie z obiektu. Koszt utrzymania zabytku w roku 2021 wyniósł 3.611,04 zł, natomiast w roku 2022 - 3.795,24 zł. Jednocześnie Gmina Zawadzkie prowadzi na bieżąco prace pielęgnacyjne przy Mogiłach Zbiorowych Powstańców Śląskich w Zawadzkim, Żędowicach i Kielczy (pielenie, nasadzenie, czyszczenie mogił). Na dekorację ww. mogił z okazji Święta Zmarłych wydano w roku 2021 kwotę 382,90 zł, natomiast w roku 2022- kwotę 355,00 zł. W roku 2021 Gmina przeprowadziła ponadto kapitalny remont Mogiły Zbiorowej Powstańców Śląskich w Zawadzkim. Łączny koszt zadania wyniósł 118.160,10 zł, przy czym gmina otrzymała dotację z Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w wysokości 33.062,00 zł. W ramach remontu zakupiono również misę żeliwną na znicze za kwotę 199,00 zł.

4. Społeczny Opiekun Zabytków

Na mocy art. 103 ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami, na wniosek Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Starosta Strzelecki ustanowił Pana Piotra Smykałę Społecznym Opiekunem Zabytków w Powiecie Strzeleckim.

W myśl ustawy społeczny opiekun zabytków współdziała z wojewódzkim konserwatorem zabytków i starostą w sprawach ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, podejmuje działania związane z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie oraz upowszechnia wiedzę o zabytkach.

Pan Piotr Smykała, pasjonat i znawca lokalnej historii znalazł się w gronie trzynastu najlepszych historyków w kraju. Jest autorem wielu publikacji związanych z historią lokalną. Za publikację „Grodzisko, dzieje wsi i kościoła 1429-2009” otrzymał wyróżnienie w konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków na najlepsze prace z zakresu ochrony zabytków i muzealnictwa w 2009 roku. Dnia 18 marca 2011 r. na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków otrzymał nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i został uhonorowany złotą odznaką „Za opiekę nad zabytkami”. Pan Piotr Smykała rozmawia z mieszkańcami powiatu o nie niszczeniu zabytków, stara się o ich zachowanie. Pomaga w rozwiązywaniu różnych problemów w zakresie opieki nad zabytkami.

W latach 2021–2022 zostały wykonane przez niego różne prace zabezpieczające zabytki, napisał kilka artykułów i wydał książki historyczne, a także uczestniczył w różnych prelekcjach, spotkaniach czy wycieczkach promujących Powiat Strzelecki.

Na stulecie III Powstania Śląskiego od marca do czerwca 2021 r. z jego inicjatywy i częściowych zbiorów dziennikarza Romualda Kubika ze „Strzelca Opolskiego” wspólnie opisali w piętnastu odcinkach w „Strzelcu Powstańczym” przyczyny, przebieg walk zbrojnych, ważne postacie i zakończenie powstania na Śląsku, zwane też wojną domową czy wojną Polsko-Niemiecką. Na łamach dodatku „Strzelca Opolskiego” zostało opublikowane wiele nieznanych wydarzeń z tego okresu.

„Strzelec Powstańczy” nr 1, 23 marca 2021 r.

6 lipca 2021 roku Pan Piotr Smykała brał udział w uroczystym pochówku w asyście kompanii wojskowej pięciu Powstańców Śląskich na cmentarzu w Kalinowie ekshumowanych w listopadzie 2019 r. przy drodze polnej w Ligocie Dolnej – na granicy gmin Strzelec Opolskich, Zdieszowic i Gogolina. W czasie uroczystości wygłosił kilkanaście faktów o w/w osobach, które zginęły tragicznie. Organizatorem uroczystości był Wrocławski Instytut Pamięci Narodowej z oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu.

Uroczysty pochówek powstańców na cmentarzu w Kalinowie, 6 lipca 2021 r.

Latem 2021 r. dzięki Panu Józefowi Dworaczkowi Społeczny Opiekun Zabytków otrzymał część pięknej starej belki modrzewiowej z budynku pamiętającego ostatniego z rodu Grafa Philippa von Colonna (1755–1807). Na belce znajdują się inicjały cieśli, rok budowy oraz krzyż: A.H. H.O. 1794. Jesienią belka została poddana konserwacji.

Belka przed konserwacją, po oczyszczeniu...

Belka po konserwacji

Od czerwca do listopada 2021 roku Pan Piotr Smykała uczestniczył w kursie przewodników turystycznych „Latarników Dziedzictwa Kulturowego” w Opolu w zakresie działalności Karla Friedricha Schinkla (1781–1841) na terenie województwa opolskiego oraz obiektów, które zaprojektował, a także tworzonego szlaku jego imienia. Karl Friedrich Schinkel był jednym z wybitniejszych niemieckich architektów i projektantów, twórca klasycyzmu w Królestwie Prus, tworzący także w stylu arkadowym. W Strzelcach Opolskich znajduje się m.in. ewangelicki kościół z 1826 r., który po jego poprawkach został zbudowany przez społeczność ewangelicką – od 1982 r. kościół katolicki pw. Bożego Ciała przy ul. Opolskiej, należący do Parafii pw. św. Wawrzyńca.

26 czerwca 2021 roku był przewodnikiem „Spaceru Historycznego po Strzelcach Opolskich” zorganizowanego przez Powiatowe Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich.

Od października do grudnia 2021 r. w dwutygodniku „Powiat Strzelecki” ukazały się jego cztery artykuły historyczne na temat Strzelca Opolskich. Artykuły powstały na bazie pocztówek znajdujących się we zbiorach Powiatowego Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich.

21 listopada 2021 r. wygłosił prelekcję wraz prezentacją multimedialną pt. „*Miasto, na małych obrazkach, którego już nie zobaczymy*” na wernisażu wystawy pocztówek pt. „*Powiat Strzelecki na dawnych pocztówkach*” będących w kolekcji Powiatowego Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich.

24 marca 2022 r. odbyło się spotkanie autorskie w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej Strzelcach Opolskich z jego udziałem.

2 kwietnia 2022 r. brał udział w szkoleniu „*Biblioteka jako instytucja chroniąca dziedzictwo lokalne*” zorganizowane przez w Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną w Strzelcach Opolskich. oraz w zakończeniu projektu „*Ocalić przeszłość dla przyszłości*” w Kalinowicach. Po uroczystym odsłonięciu tablicy o historii Kalinowic, przeprowadził prelekcję o historii rodu von Kalinowsky i von Gronow.

23 kwietnia 2022 r. był uczestnikiem „Spotkania Opolskich Regionalistów” w Opolu zorganizowanego przez Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

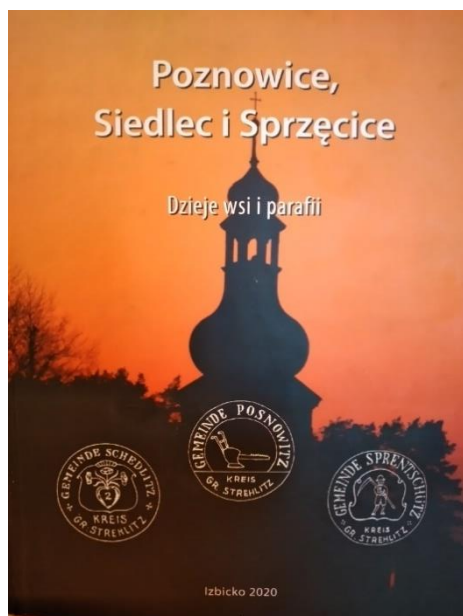
4 maja 2022 r. przeprowadził wywiad z redaktorem programu I Polskiego Radia na temat historii Centawy.

13 maja 2022 r. w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej Strzelcach Opolskich brał udział w spotkaniu pt. „Dzień Otwarty w Bibliotece” w ramach Programu Blisko.

28 maja 2022 r. ponownie był przewodnikiem „Spaceru Historycznego po Strzelcach Opolskich” zorganizowanego przez Powiatowe Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich.

28 listopada 2022 r. przeprowadził warsztaty o historii ziemi strzeleckiej dla uczniów Niepublicznej Branżowej Szkoły I Stopnia w Strzelcach Opolskich.

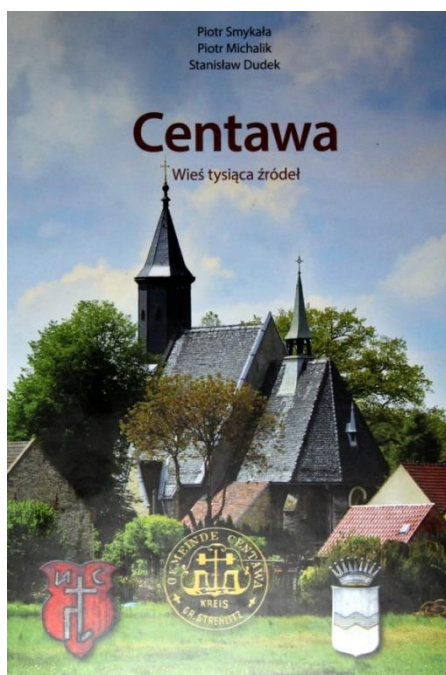
W okresie sprawozdawczym ukazały się dwie publikacje. Z końcem grudnia 2020 r. została wydana książka pt. „Poznowice, Siedlec i Sprzęcice. Dzieje wsi i parafii”. Jest to pierwsza obszerna pozycja na temat tych wsi i parafii. Na terenie tych sołectw w 1921 r. toczyły się ciężkie walki pomiędzy oddziałami niemieckimi i powstańcami śląskimi. W czasie pracy nad książką dotarł do nowych informacji o przebiegu walk i co ważne nazwisk rannych i poległych na polu walki po obu stronach.

W 2021 r. Stowarzyszenie Odnowi Wsi Centawa wydało książkę pt. „Centawa. Wieś wśród tysiąca źródeł”. Autorami publikacji są pasjonat historii, mieszkaniec Centawy – Stanisław Dudek, nauczyciel i pasjonat historii z Jemielnicy – Piotr Michalik oraz Piotr Smykała – pasjonat historii, Społeczny Opiekun Zabytków. Na kartach papieru umieścili wiele

zapomnianych i ciekawych informacji na temat historii wsi, a także przeżycia dawnych i współczesnych mieszkańców.

Poniżej okładka książki pt. „*Centawa. Wieś tysiąca źródeł*” i kilka ciekawostek.

Herb Prus I Magdaleny Centawskiej – prawidłowy herb fundatorki z 1586 r. na suficie kasetowym w kościele w Centawie. Został odkryty na jednym z kasetonów.

Herby na kasetonie nawy głównej z 1586 r.: Georga Centawskiego – ojca Magdaleny Centawskiej (przy renowacji pomyłono go z innym Georgiem Centawskim z XVIII w., który też miał córkę Magdaleny/Małgorzatę) i z lewej strony /heraldycznie/ umieszczono błędnie

herb żony tego drugiego Centawskiego, Magdaleny Kotulinskiej herbu Kopacz. Matką Magdaleny Centawskiej, tej z XVI w. była Małgorzata /Markieta/ Kunczicka herbu Świerczek.

Ornat z XVI wieku. Zdjęcie przedstawia tylną część: krzyż wyszyty z kolorowego jedwabiu, krucyfiks z trzema aniołami, pod krzyżem Matka Boska i św. Barbara. Fot. Paul Poklekowski, lata 30. XX w., zbiory Herder-Institut w Marburgu.

Trumna Dorothy Barbary von Larisch (właś. Schlewitz) z 1689 r.

Obecnie trumna znajduje się w zbiorach Muzeum w Brzegu.

Inskrypcje na trumnie Dorothy Barbary von Larisch (właś. Schlewitz) z 1689 r.

Tu marnosc. świata, tu składam młode me lata:
Tu, majetności, bogactwa, tu moje kości:
Niewieccy nego tylko Com BOGA milego
Vniolowata; coch komu dla Niego dała
Toteraz moje, kto Czytasz to tez jest twoie

O! biedny świecie, przemiasz iak rojsá lecie,
Cokolwiek daiesz, ze wszytkim iako snieg tatesz:
Rozkosz, klejnoty, godności, Nic względem Cnoty
Ta nieumiera na wieki, ale odbiera
BOGA samego w Zapłate PROS zamnie, lego.

Obramowanie z aniołami (malowidło współczesne) jest pozostałością po epitafium Nikolausa Jenckwitz-Posadowskiego założyciela linii Posadowskich: *Pan Nikolaus Jenckwitz, członek rady miasta Wrocławia żył lat 50, zmarł w 1587 roku.* Ciekawy pomysł na wykorzystanie cennego epitafium..., które powinno być wystawione w muzeum.

Portret Johannesa Adamusa Posadowskiego z herbem Posadowskich: *Johannes Adamus Posadowsky wolny pan /baron/ z Posadowic, pan na Biestrzykowicach, członek rady prześwieznego i niezwyciężonego cesarza, starosta ks. brzeskiego i okręgu oławskiego, ur. 30 kwietnia 1636 r. – zm. 29 lutego 1708 r.* Dwie ostatnie pozycje znajdują się w pałacu w Błotnicy Strzeleckiej.

Pan Piotr Smykała na każdym kroku stara się promować Powiat Strzelecki. Zainteresowanie lokalną historią jest duże co widać na „Spacerach Historycznych” organizowanych przez Powiatowe Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich. Na bieżąco informuje mieszkańców o ochronie zabytków. Stara się przekonać ludzi do poszanowania dziedzictwa kulturowego.

5. Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Strzeleckiego

W związku z art. 84, art. 87 ust. 1 oraz art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022, poz. 840) każda jednostka organizacyjna posiadająca zabytki oraz jednostka administracji odpowiedniego stopnia zobowiązana jest do opracowania oraz aktualizacji Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych w określonych w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 212, poz. 2153) terminach.

Obowiązek sporządzenia i aktualizacji planów spoczywa na niżej wymienionych:

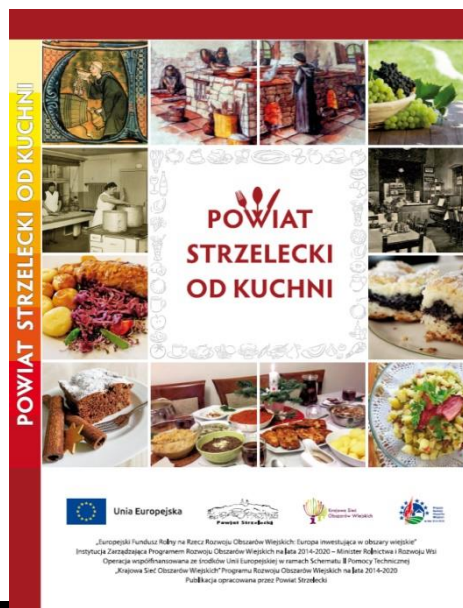
- Staroście powiatowym w odniesieniu do Powiatowego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych;
- Wójtce, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w odniesieniu do Gminnego planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych;
- Kierownikowi jednostki organizacyjnej posiadającej zabytki ruchome w odniesieniu do Planu ochrony zabytków ruchomych na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych;
- Kierownikowi jednostki organizacyjnej posiadającej zabytki nieruchome w odniesieniu do Planu ochrony zabytków nieruchomych na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych

Na podstawie § 5 ust. 1 tegoż Rozporządzenia plany po opracowaniu i uzgodnieniu z określonymi w § 4 ust. 1, 2 oraz 3 organami ochrony zabytków, w związku z tym, że są integralną częścią planów obrony cywilnej i podlegają corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 marca każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego. Powiat

Strzelecki w 2021 roku opracował Plan Ochrony Zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Strzeleckiego i wysłał dokument do uzgodnienia do Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 10 listopada 2021 roku. W związku z powyższym dokument zostanie oficjalnie zatwierdzony po uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków oraz właściwym terenowym organem obrony cywilnej na obszarze województwa.

6. Podtrzymywanie dziedzictwa kulturowego Powiatu Strzeleckiego

Dziedzictwo kulinarne jest ważnym elementem całości historii regionu. **Powiat Strzelecki wydał** publikację książkową pt. „Powiat Strzelecki od kuchni” w nakładzie 1000 sztuk (w tym 100 sztuk w oprawie twardej). Publikacja popularno – naukowa pokazała w atrakcyjny sposób historię naszej „małej ojczyzny”, przede wszystkim pod względem tradycji kulinarnych. Dzięki książce wypromowano i mocno zaakcentowano dziedzictwo kulinarne Powiatu Strzeleckiego, poczynając od browarów, winiarni poprzez dania życia codziennego, a skończywszy na kuchni dworskiej. Tłem do poznania regionalnych tradycji oraz kuchni regionalnej stała się edukacyjna rola i cel tej publikacji. Publikacja została przekazana do bibliotek wszystkich szkół z terenu Powiatu Strzeleckiego oraz do bibliotek wszystkich gmin leżących w granicach powiatu strzeleckiego i do partnerskiego Powiatu Soest. Książka stała się zbiorem tekstów zarówno autorów - profesjonalistów z zagadnień historii kultury oraz kulturowej historii kuchni, historyków i etnografów, specjalizujących się w tematyce kuchni wiejskiej i dworskiej, piwowarstwa i winiarstwa, które po latach zaniku odnawia się na tych terenach, jak i zbiorem przepisów kulinarnych środowiska Kół Gospodyń Wiejskich oraz mieszkańców. Ponadto Powiatowe Centrum Kultury w Strzelcach Opolskich jako partner powiatu w realizacji projektu w ramach wkładu zasobów rzeczowych udostępniło salę widowiskową na przeprowadzenie 3 spotkań autorskich. Podczas spotkań była możliwość konfrontacji młodego pokolenia ze starszym i podzielenia się własnymi doświadczeniami, wspomnieniami. Książka przypominała o znaczeniu produktów regionalnych i tradycyjnych w budowaniu dziedzictwa Powiatu Strzeleckiego. Na wydanie książki Powiat Strzelecki otrzymał dofinansowanie z Samorządu Województwa Opolskiego w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Plan operacyjny na lata 2022–2023 w wysokości 62 684,00 zł.

Podsumowanie

W okresie sprawozdawczym Powiat realizował wszystkie nałożone ustawowo obowiązki związane z ochroną zabytków. Zarząd Powiatu Strzeleckiego starał się na miarę swoich możliwości, wspierać gminy z terenu powiatu w działaniach z zakresu ochrony dóbr kultury. Obecnie Powiat Strzelecki zlecił opracowanie Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2023 – 2026. W ramach realizacji kolejnego Programu planuje się dalsze wspieranie inicjatyw gminnych samorządów i inicjatyw podejmowanych przez właścicieli zabytków w sferze opieki nad zabytkami oraz rozwoju kultury z wykorzystaniem zabytków. Z tego względu w dalszym ciągu będą udzielane dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Społeczny opiekun zabytków Pan Piotr Smykała nadal będzie podejmował działania na rzecz ochrony zabytków w naszym powiecie.